

Γυναικείες Οργανώσεις του ΚΚΕ, στην Αθήνα του Εμφυλίου πολέμου (1946-1949)

Ραζάκος Χάρης

Υπ. Διδάκτορας του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ

Επιστημονικός συνεργάτης ΕΛΙΔΕΚ (2018-2022)

Θέμα Διδακτορικής Διατριβής:

Οι συνέπειες του Γ' Ψηφίσματος, στα χρόνια του Εμφυλίου (1946-1949): Η περίπτωση της Αθήνας

Mail επικοινωνίας: akonlas@hotmail.com

Η ανάπτυξη του καπιταλιστικού συστήματος στην Ελλάδα και η γέννηση του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας δημιούργησαν τις προϋποθέσεις ώστε να ενταχθούν σταδιακά οι εργαζόμενες γυναίκες στους αγώνες του εργατικού κινήματος της χώρας. Η κατεύθυνση της Κομμουνιστικής Διεθνούς, στη δεκαετία του 1920, για ίδρυση από τα ΚΚ γυναικείων κομματικών επιτροπών -και σταδιακά, οργανώσεων- έδωσε το έναυσμα για ακόμη βαθύτερη και πιο ουσιαστική οργάνωση του γυναικείου κινήματος.

Σε συνέχεια της αποφασιστικής συμμετοχής των γυναικών στους εργατικούς αγώνες του Μεσοπολέμου, η δεκαετία 1940-1950 σηματοδεύτηκε από την έντονη δράση των γυναικείων οργανώσεων του ΚΚΕ. Όπως σε όλη την Ευρώπη, έτσι και στην Ελλάδα, οι συνθήκες της Κατοχής θα διαμορφώσουν τους όρους, ώστε να ανοίξει ο δρόμος για τη μαζική, ενεργή, συμμετοχή των γυναικών στις οργανώσεις της Αντίστασης. Με πρωτοπόρες τις κομμουνίστριες, οι γυναίκες θα δώσουν το δικό τους «παρόν» στις οργανώσεις του ΕΑΜ και της ΕΠΟΝ, της Εθνικής Αλληλεγγύης, θα πολεμήσουν με το όπλο στο χέρι, στις τάξεις του ΕΛΑΣ.

Η μεταβαρκιζιανή εποχή μπορεί να έχει σημαδευτεί από τη στρατιωτική ήττα του ΕΑΜικού κινήματος στη μάχη του Δεκέμβρη 1944, ωστόσο το ΚΚΕ συνεχίζει να έχει πολύ μεγάλη απήχηση στις εργατικές-λαϊκές μάζες, με τις γυναικείες οργανώσεις του και τις μαζικές οργανώσεις, όπου πρωτοστατούν οι κομμουνίστριες, να παίζουν καθοριστικό ρόλο στους εργατικούς-λαϊκούς αγώνες. Το ξέσπασμα του Εμφυλίου πολέμου, συνδυάζεται με την ένταση της καταστολής στις πόλεις, μέσα στα πλαίσια της ολομέτωπης επίθεσης του Κράτους εναντίον του ΚΚΕ και -συνολικά- του εργατικού-λαϊκού κινήματος.

Η Εισήγησή μελετάει τη δράση των γυναικείων κομματικών οργανώσεων της πρωτεύουσας, καθ' όλη τη διάρκεια της ένοπλης σύγκρουσης, ως μέρος του ευρύτερου μηχανισμού του ΚΚΕ (παράνομου -και τυπικά πια- από το τέλος του 1947). Ασχολείται με τη συμβολή των κομμουνιστριών

στις μαζικές οργανώσεις και τις εργατικές ενώσεις της πρωτεύουσας και του Πειραιά, και την παράνομη δράση τους, μέσα στο ασφυκτικό πλαίσιο της κρατικής τρομοκρατίας, μέχρι την ήττα του ένοπλου αγώνα του ΔΣΕ και το τέλος του Εμφυλίου.